

Service de lutte contre la pauvreté,
la précarité et l'exclusion sociale

Steunpunt tot bestrijding van armoede,
bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting

Dienst zur Bekämpfung von Armut, prekären
Lebensumständen und sozialer Ausgrenzung

Persbericht

Brussel, 22 januari 2018.

Het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting publiceert vandaag zijn 9de tweejaarlijkse Verslag met als titel *Burgerschap en armoede*.

Mensen in armoede, in de eerste plaats burgers!

Men vergeet het vaak: mensen in armoede zijn volwaardige burgers, met rechten en verantwoordelijkheden. Nochtans moeten ze zich vaak tevreden stellen met 'tweederangsrechten'. Een referentieadres¹ zal nooit een dak boven je hoofd vervangen. Zoals voedselpakketten geen structureel antwoord zijn op het recht op voeding. Geen toegang hebben tot rechten heeft niet alleen materiële gevolgen, het verhindert mensen ook om verantwoordelijkheden op te nemen en zo actief deel te nemen aan de samenleving. Het tweejaarlijkse Verslag 2016-2017 brengt – op basis van een lang dialoogproces met mensen in armoede, verenigingen, administraties en beroepskrachten vanuit verschillende sectoren – vaststellingen, analyses en aanbevelingen.

Samenwonen gemakkelijker maken

Als antwoord op de wooncrisis in België, is samen huren een manier geworden om betaalbaar te wonen. Voor personen met een job is deze bijzondere vorm van samenwonen geen enkel probleem. Voor uitkeringsgerechtigden daarentegen wordt deze keuze erg moeilijk gemaakt. Erger nog, zelfs het recht op een gezinsleven wordt in vraag gesteld. Wanneer twee alleenstaande ouders, die elk recht hebben op een leefloon, een nieuw samengesteld gezin willen vormen, is het financieel verlies enorm. Een deelnemer aan het Verslag geeft aan: *“Een alleenstaande vader en een alleenstaande moeder die elk ongeveer 1.200 euro leefloon krijgen, zullen samen ook 1.200 euro ontvangen, geen 2.400 euro. Eigenlijk komt het neer op een sanctionering van het gezin.”* Dit roept nog meer vragen op wanneer we weten dat de armoederisicodrempel 2.341 euro netto per maand bedraagt voor een huishouden bestaande uit twee volwassenen en twee kinderen. Ook de solidariteit wordt ondermijnd. Voor een jonge uitkeringsgerechtigde is het onmogelijk om een vriend in nood

¹ Sommige mensen, die dakloos zijn of leven in een mobiele woning, hebben veel moeite om toegang te krijgen tot een woning of om die te behouden. Om hun inschrijving in de bevolkingsregisters te verzekeren heeft de wetgever voorzien in een mogelijkheid om zich in te schrijven op een 'referentieadres'.

onderdak te geven zonder het risico te lopen financieel gestraft te worden. Henk Van Hootegem, adjunct-coördinator van het Steunpunt haalt enkele pistes aan: *“We pleiten voor een evaluatie van de impact van de categorisering, in al zijn aspecten (kosten en baten op lange termijn), zowel voor de betrokken personen als voor de overheden”*.

Het opnemen van verantwoordelijkheden mogelijk maken

Vrijwilligerswerk is een ander voorbeeld van de ongelijke behandeling van burgers. In tegenstelling tot iemand met een job is een uitkeringsgerechtigde, die een actieve bijdrage wil leveren aan de gemeenschap via vrijwilligerswerk, niet vrij om dit te doen. Hij moet zich verantwoorden en zijn engagement aangeven bij zijn betalingsinstantie. Henk Van Hootegem vervolgt: *“Er blijven teveel ambivalenties en onzekerheden bestaan rond de mogelijke gevolgen van vrijwilligerswerk, bij de vrijwilligers zelf, maar ook bij de betrokken organisaties”*. Bepaalde statistieken tonen aan dat de meerderheid van de vrijwilligers werk heeft. Wanneer een werkende tijd heeft om vrijwilligerswerk te doen, waarom zou het zoeken naar werk er dan niet mee te combineren zijn? Het Verslag pleit voor meer transparantie en rechtszekerheid en vraagt om te reflecteren over de mogelijkheid om de verplichte aangifte van een vrijwillige activiteit bij een betalingsinstantie af te schaffen.

De druk op het privé leven verminderen

De beduchtheid voor sociale fraude, de focus op veiligheid en de technologische evoluties zetten het privé leven van mensen in armoede veel meer onder druk dan dat van andere burgers. Het Verslag zet de noodzaak van een controle door de overheden om na te gaan of de voorwaarden voor de toekenning van een recht zijn vervuld, niet op losse schroeven. Maar Henk Van Hootegem vraagt zich af: *“Bestaat er niet te vaak een privé leven op twee snelheden? Enerzijds vraagt men aan mensen in armoede om zich volledig bloot te geven. Men eist van hen complete transparantie in het verschaffen van informatie. Anderzijds hebben ze onvoldoende toegang tot de verslagen die vele diensten en administraties over hen opmaken. Het Steunpunt beveelt aan om zich af te vragen of controlemaatregelen wel in verhouding zijn tot de beoogde doelstellingen”*.

Opvolging van het Verslag

Het Verslag werd overgemaakt aan de Interministeriële Conferentie Integratie in de Samenleving, en wordt zo een bijdrage aan politiek debat en politieke actie. De federale Staat, de gemeenschappen en de gewesten hebben zich in het Samenwerkingsakkoord ter bestendinging van het armoedebelief geëngageerd om actief samen te werken in de strijd tegen armoede. Het Steunpunt en de deelnemers aan het overleg vragen dat de opvolging zo vlug mogelijk wordt opgestart. Van hun kant willen ze de dialoog met de kabinetten en hun administraties verder zetten. Dat is niet eenvoudig want de kwestie van de rechten van mensen in armoede is verbonden met verschillende bevoegdheden. Maar het is echt dringend om de grondrechten van burgers die in armoede leven, meer effectief te maken.

Het 9de tweejaarlijkse Verslag is beschikbaar op: www.armoedebestrijding.be

Contactpersonen:

Henk Van Hootegem (NL) : 02/212.31.71 - gsm : 0485/71.52.24 - henk.vanhootegem@cntr.be

Françoise De Boe (FR) : 02/212.31.61 - gsm : 0476/48.67.79 - francoise.deboe@cntr.be

Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting

Service de lutte contre la pauvreté, la précarité et l'exclusion sociale

Rue Royale 138, 1000 Bruxelles | Koningsstraat 138, 1000 Brussel

T.: +32 (0)2 212.31.67 - www.luttepauvrete.be | www.armoedebestrijding.be

E-mail: luttepauvrete@cntr.be | armoedebestrijding@cntr.be

Suivez-nous, volg ons op @Luttepauvrete